ВІДГУК

офіційного опонента –доктора юридичних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України Безпалової Ольги Ігорівни на дисертацію Пінчука Владислава Вікторовича «Адміністративно-юрисдикційна діяльність дільничних офіцерів поліції»

Вивчення поданого Пінчуком В.В., дисертаційного дослідження, а також ознайомлення з його публікаціями, дає підстави стверджувати, що автором було проведено достатній правовий аналіз теми, актуальної в теоретичному та практичному плані, сформульовано висновки і пропозиції, що виносяться на захист.

Оцінюючи дисертацію в цілому, можна констатувати, що дисертант досягнув поставлених перед собою цілей, роботу виконала на належному науковому та методологічному рівні. Такий загальний висновок підтверджується за основними критеріями, по яких оцінюються такі наукові праці.

Актуальність теми дослідження. Найбільш важливим і актуальним питанням сьогодення є формування єдиного безпекового простору для всіх осіб і громадян, де кожен має можливість не зазнавати порушення свої прав, а в разі такого факту – мати можливість ефективно їх захищати.

Інститут прав і свобод людини і громадянина є найбільш важливим серед інших інститутів у праві, оскільки забезпечення його комплексного та безперешкодного функціонування уможливлює подальшу розбудову правової, демократичної та стабільної європейської держави. Україною було обрано курс на євроінтеграцію, а саме тому, всі напрями державної політики, а перш за все – створення безпечного правового середовища потребують оптимізації та вдосконалення, відповідно до сучасних реалій і криміногенної обстановки.

Зазначене, перш за все актуалізує та пріоритезує питання підвищення ефективності здійснення дільничними офіцерами поліції та поліцейськими офіцерами громади своїх повноважень щодо притягнення осіб до адміністративної відповідальності. Стрімкий розвиток всеукраїнського проєкту «Дільничний офіцер громади» також безпосередньо впливає на необхідність удосконалення відповідного механізму, оскільки від здійснення ними своїх повноважень (у тому числі, адміністративно-юрисдикційних) залежить ефективність захисту прав і свобод людини і громадянина на його території обслуговування, а враховуючи, що на сьогодні Національною поліцією анонсовано довіру до дільничних офіцерів громад на рівні 70 %, це питання потребує ефективної реакції наукової спільноти, практиків, а також законодавця.

Наведені обставини не залишають сумнівів в актуальності обраної теми дослідження.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Вивчення та аналіз наукової праці Пінчука В.В. показує, що він керується, враховує та виконує встановлені вимоги та рекомендації, які пред'являються до виконання дисертацій, використовує обрані методи та методики дослідження, пов'язуючи основні положення наукової роботи з напрацьованим теоретичним, нормативно-правовим та емпіричним матеріалом, аналізом адміністративного законодавства, використовуючи досягнення інших юридичних та суміжних наук.

Вивчення дисертації та публікацій здобувача показує його достатню наукову компетентність, здатність творчого визначення наукових завдань у галузі адміністративного права та самостійного розв'язання їх з напрацюванням конкретних теоретичних і практичних пропозицій.

Метою роботи є аналіз, з урахуванням наукових думок учених і практиків та статистичних й інформаційно-аналітичних матеріалів кола проблемних питань, що виникають в процесі здійснення дільничними офіцерами поліції адміністративно-юрисдикційної діяльності та розроблення можливих шляхів їх врегулювання.

Для досягнення поставленої мети автором правильно визначено **наукові задачі**, зокрема: з'ясувати поняття, ознаки та основні напрями адміністративно-юрисдикційної діяльності; встановити місце служби дільничних офіцерів поліції в системі суб'єктів адміністративно-юрисдикційної діяльності; охарактеризувати генезис розвитку правового регулювання адміністративно-юрисдикційної діяльності служби дільничних офіцерів поліції; висвітлити процедуру та сутність складання протоколів про адміністративне правопорушення дільничними офіцерами поліції; визначити розгляд справи та прийняття рішення про притягнення до адміністративної відповідальності дільничними офіцерами поліції; виокремити застосування дільничними офіцерами поліції заходів забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення; з'ясувати особливості взаємодії дільничних офіцерів поліції з іншими підрозділами поліції, органами державної влади та місцевого самоврядування, громадськими формуваннями та населенням під час здійснення провадження в справах про адміністративні правопорушення; розглянути основні недоліки правового регулювання адміністративно-юрисдикційної діяльності дільничних офіцерів поліції та запропонувати можливі шляхи їх усунення.

Як вбачається, більшість поставлених завдань дисертантом виконано.

Об'єкт і предмет дослідження визначені правильно, а саме:

Об'єкт дослідження – правовідносини, що виникають у зв'язку зі здійсненням адміністративно-юрисдикційної діяльності дільничних офіцерів поліції.

Предмет дослідження – адміністративно-юрисдикційна діяльність дільничних офіцерів поліції.

Дисертант застосував прийнятну методологічну базу наукового пошуку. **Методи дослідження** обрано з урахуванням поставленої мети й задач, об'єкта та предмета вивчення.

Висновки, зроблені в роботі, належним чином аргументовані критичним аналізом чинного адміністративного законодавства, а також позиціями вчених з відповідного питання і власними узагальненнями дисертанта.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема дисертації ґрунтується на Плані дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на 2021-2023 роки (розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 червня 2021 року № 756-р), Національній стратегії у сфері прав людини (Указ Президента України від 24 березня 2021 року № 119/2021), Цілях сталого розвитку України на період до 2030 року (Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019), Стратегії розвитку Національної академії правових наук України на 2021-2025 роки, що затверджена постановою загальних зборів НАПрН України від 26.03.2021 р. № 12-21; відповідає тематиці наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 роки (наказ МВС України № 454/2020).

Достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації. Як зазначено здобувачем, дисертація є одним із перших в Україні комплексних монографічних досліджень, у якому здійснено аналіз сучасних адміністративно-правових тенденцій у галузі адміністративно-юрисдикційної діяльності дільничних офіцерів поліції.

Під час підготовки дисертації використано й власний практичний досвід роботи в органах державної влади, а також результати безпосереднього ознайомлення з функціонування інституту адміністративно-юрисдикційної діяльності поліцейських загалом і дільничних офіцерів поліції (їх міжнародних аналогів), зокрема у Великій Британії, Італії, Франції, Польщі та Литві.

На основі проведеного дослідження автором *вперше:* з метою підвищення ефективності здійснення адміністративно-юрисдикційної діяльності дільничними офіцерами поліції Національної поліції України запропоновано усунути ряд законодавчих й інших нормативних неточностей щодо визначення правового статусу підрозділів дільничних офіцерів поліції, а також можливості здійснення ними адміністративно-юрисдикційних повноважень в окремих

категоріях адміністративних правопорушень; визначено і встановлено деякі структурні особливості понятійно-категоріального апарату, щодо поняття, ознак і основних напрямів адміністративно-юрисдикційної діяльності, запропоновано власне бачення змістовного наповнення ряду дефініцій; виокремлено і охарактеризовано основні форми взаємодії між дільничними офіцерами поліції (в особливості – дільничними офіцерами громад) та громадськими формуваннями та населенням у контексті забезпечення прав і свобод людини і громадянина в адміністративно-правовий (адміністративно-юрисдикційний спосіб); *удосконалено*: перелік пропозицій і рекомендацій, що на нашу думку, ефективно сприяли би посиленню взаємодії між дільничними офіцерами поліції та іншими суб'єктами (підрозділами поліції, органами державної влади, місцевого самоврядування, громадськими формуваннями та населенням) під час здійснення провадження в справах про адміністративні правопорушення; наукові та практичні положення щодо процедури складання протоколів про адміністративні правопорушення дільничними офіцерами поліції, що полягає в обґрунтуванні необхідності розроблення оновленого бланку такого протоколу, а також адаптації, на підставі опрацювання основних (типових) помилок, що допускаються під час складання, основних структурних елементів відповідного документа до реалій його правозастосування; наукові напрацювання щодо визначення місця служби дільничних офіцерів поліції в системі суб'єктів адміністративно-юрисдикційної діяльності, а також додатково обґрунтовано основні положення масштабного проєкту «Дільничний офіцер громади», що сприяє підвищенню важливості функціонування та здійснення адміністративно-юрисдикційних повноважень дільничними як структурного підрозділу Національної поліції України; *дістало подальший розвиток:* підходи до застосування дільничними офіцерами поліції заходів забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення, що дозволяє оптимізувати функціонування; напрями подальших наукових досліджень, що спрямовані на оптимізацію функціонування механізму здійснення адміністративно-юрисдикційних повноважень дільничними офіцерами поліції.

І хоча зазначені вище позиції автора не беззаперечні, оскільки деякі потребують уточнення або подальшої розробки, про що буде вказано, вони мають право на існування й спонукають до дискусії.

Викладені у вступі та розділах основної частини роботи положення, які стосуються постановки проблеми в цілому, окремих її аспектів, переконують в тому, що відповідні питання є теоретично і практично важливими, до кінця не розробленими в науці і перспективними для дослідження.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що викладені в дисертації висновки й пропозиції використовуються у:

законотворчому процесі – для вдосконалення законодавства, що регламентує адміністративно-юрисдикційну діяльність дільничних офіцерів поліції Національної поліції України (акт впровадження Інституту законодавства Верховної Ради України від 12.01.2022 №22/701-1-15);

правозастосовній практиці – для підвищення ефективності адміністративно-юрисдикційної діяльності дільничних офіцерів поліції (акт впровадження Департаменту превентивної діяльності Національної поліції України від 24.01.2022);

освітньому процесі – у системі професійної освіти дільничних офіцерів поліції та підготовки дільничних офіцерів громад, під час викладання навчальних дисциплін «Адміністративно-юрисдикційна діяльність Національної поліції України», «Адміністративне право», «Адміністративний процес», «Провадження в справах про адміністративні правопорушення), тощо (акт Національної академії внутрішніх справ від 27.01.2022 року);

науково дослідній роботі– для подальшого дослідження проблем адміністративно-юрисдикційної діяльності дільничних офіцерів поліції Національної поліції України (акт Національної академії внутрішніх справ від 28.01.2022 року).

Результати дисертації пройшли належну **апробацію**. Ключові положення дисертації, висновки й рекомендації оприлюднено на міжнародних, всеукраїнських і регіональних науково-практичних конференціях, засіданнях круглих столів і семінарів.

Науковий інтерес становлять, насамперед, положення праці, в яких дисертант:

- сформував орієнтовне бачення стосовно визначення основних понятійно-категоріальних елементів адміністративно-юрисдикційної діяльності загалом і дільничних офіцерів поліції зокрема, що дозволить суттєво оптимізувати роботу відповідного інституту та вплине на дотримання принципу правової визначеності, законності та верховенства права;
- проаналізував генезису розвитку правового регулювання адміністративно-юрисдикційної діяльності служби дільничних офіцерів поліції продемонстрував, що адміністративно-юрисдикційні повноваження органів правопорядку загалом і дільничних Національної поліції України зокрема, визначенні законодавством України. Початок їх регламентації в незалежній Україні започатковано у 2003 році, затвердженням Положення про дільничних інспекторів міліції Міністерства внутрішніх справ, що поступово оновлювалось та доповнювалось новими повноваженнями (серед іншого й адміністративно-юрисдикційними), після чого у 2010 році було затверджене нове однойменне положення, а в 2017 унормовано Інструкцією з організації діяльності

дільничних офіцерів поліції. Деякі організаційні зміни в правовому регулюванні діяльності дільничних Національної поліції України, також вносить програма «Поліцейський офіцер громади», що передбачає здійснення дільничним офіцером своїх повноважень в межах конкретної територіальної одиниці;

- підтримав позицію дослідників про те, що інститут складення протоколів про адміністративні правопорушення загалом й їх складення дільничними офіцерами поліції, зокрема потребує вдосконалення. Окремим питанням в дослідженнях учених постає необхідність надання дільничними офіцерами поліції можливості реалізації свого права на захист особою, що звинувачується в учинення адміністративного правопорушення, а також інших учасників процесу притягнення такої особи до адміністративної відповідальності.

- ствердив, що механізм розгляду справи та прийняття рішення про притягнення до адміністративної відповідальності дільничними офіцерами поліції є ключовою стадією адміністративного процесу загалом і найбільш важливим у контексті застосування адміністративно-юрисдикційних повноважень, оскільки в даному контексті, рішення про притягнення чи не притягнення правопорушника до відповідальності (в межах визначених законодавством України) приймається виключно дільничним офіцером поліції;

- підкреслив, що дослідження основних положень Кодексу України про адміністративні правопорушення та суміжного законодавства України, щодо застосування дільничними офіцерами поліції заходів забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення дали підстави аргументувати, що дані заходи носять забезпечувальний характер.

Ці та інші позиції автора свідчать про теоретичну й практичну цінність дисертації та дають підстави позитивно оцінити наукову працю Пінчука В.В.

Проте, позитивна оцінка рецензованої роботи в цілому та її окремих положень не виключає можливості і необхідності висловити окремі **зауваження** щодо позицій Пінчука Владислава Вікторовича, **які викликають сумніви чи потребують додаткової аргументації та звернути увагу на деякі недоліки й спірні положення**, що дають можливість вступити в дискусію з автором:

1. У підрозділі 1.2. «Місце служби дільничних офіцерів поліції в системі суб'єктів адміністративно-юрисдикційної діяльності» автор аналізує відповідний матеріал та стверджує, що одним із ключових і найбільш тісно пов'язаних із адміністративно-правовим захистом прав і свобод людини і громадянина є саме адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції.

Обґрунтовує, що оскільки адміністративно-юрисдикційні повноваження можуть реалізовуватись в межах процедури притягнення особи до адміністративної відповідальності, а перелік складів адміністративних правопорушень котрий визначається Кодексом України про адміністративні правопорушення в більшості своїй відноситься до компетенції Національної поліції України, в системі здійснення адміністративно-юрисдикційних повноважень, дільничні офіцери поліції наділені більшими можливостями ніж уповноважені особи інших органів правопорядку, а також працівники з інших підрозділів поліції, що входять до складу Національної поліції України. Водночас, автором не наводиться загальної структури суб'єктів адміністративно-юрисдикційної діяльності, що на мою думку, більш сутнісно та ґрунтовно відобразило б роль і місце Національної поліції України в указаній системі.

2. Предметом розгляду в підрозділі 1.3. є генезис розвитку правового регулювання адміністративно-юрисдикційної діяльності служби дільничних офіцерів поліції. Автор підкреслює, що адміністративно-юрисдикційні повноваження органів правопорядку загалом і дільничних Національної поліції України зокрема, визначенні законодавством України. Початок їх регламентації в незалежній Україні започатковано у 2003 році, затвердженням Положення про дільничних інспекторів міліції Міністерства внутрішніх справ, що поступово оновлювалось та доповнювалось новими повноваженнями (серед іншого й адміністративно-юрисдикційними), після чого у 2010 році було затверджене нове однойменне положення, а в 2017 унормовано Інструкцією з організації діяльності дільничних офіцерів поліції. Деякі організаційні зміни в правовому регулюванні діяльності дільничних Національної поліції України, також вносить програма «Поліцейський офіцер громади», що передбачає здійснення дільничним офіцером своїх повноважень в межах конкретної територіальної одиниці. Водночас, на мою думку, більш ґрунтовно та комплексно, дана позиція виглядала б із застосуванням методу періодизації (поділивши відповідні історичні проміжки на декілька відрізків утворених за принципом сукупності рис).

3. На стор. 177 в межах опрацювання основних недоліків правового регулювання адміністративно-юрисдикційної діяльності дільничних офіцерів поліції та їх усунення, автор фрагментарно розглядає можливість використання зарубіжного досвіду та зазначає, що «до уваги слід взяти те, що неоднозначність тлумачення окремих актів законодавства України та зарубіжних країн не можуть слугувати аргументами щодо позитивів чи негативів форм унормування повноважень поліцейських оскільки розмаїття правових сімей у світі, відмінність сталих правових традицій, а також подекуди

діаметрально протилежний менталітет може негативно вплинути на тенденцію до кодифікації (декодифікації) окремих положень законодавства щодо визначення повноважень поліцейських, котрі в процесі провадження справ про адміністративні правопорушення та застосування адміністративно-юрисдикційних повноважень можуть тимчасово обмежити права і свободи людини і громадянина». Водночас, на нашу думку, відповідна позиція могла бути розкрита в межах окремого підрозділу дисертаційного дослідження, що власне й охарактеризував основні позитивні аспекти адміністративно-юрисдикційної діяльності поліцейських закордоном і уможливив адаптацію відповідного досвіду в Україні.

Проте, висловлені зауваження стосуються переважно дискусійних питань праці, або окремих недостатньо чітких формулювань, або ж тих загальнотеоретичних проблем, які не були спеціальним предметом вивчення. Вони є дискусійними за суттю та сприятимуть започаткуванню наукової дискусії протягом публічного захисту дисертації.

Загальний висновок. Оцінюючи роботу в цілому, можна констатувати, що її позитивні моменти переважають висловлені критичні зауваження. Робота є кваліфікаційною науковою працею, виконаною автором особисто у вигляді спеціально підготовленого рукопису, містить науково обґрунтовані теоретичні результати й наукові положення, а також характеризується єдністю змісту, висновків і рекомендацій, сформульованих в ній.

На підставі викладеного вважаю, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною значущістю здобутих результатів, а також за кількістю та обсягом публікацій, робота Пінчука Владислава Вікторовича на тему «Адміністративно-юрисдикційна діяльність дільничних офіцерів поліції», відповідає вимогам, що висуваються до такого типу робіт, а її автор заслуговує на присудження йому наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 «Право» за результатами публічного захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Офіційний опонент:
Завідувач кафедри
поліцейської діяльності та
публічного адміністрування
факультету № 3
доктор юридичних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України **Ольга БЕЗПАЛОВА**

Підпис Безпалової О.І. довіряю
Завідувач відділення роботи з
постійними експертами ВКЗ

ВКЗ
ДЛЯ ДОВІДОК
№08571096